

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

10
ДИНАРА
1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XV — Број 104 — Субота, 26 децембар 1953

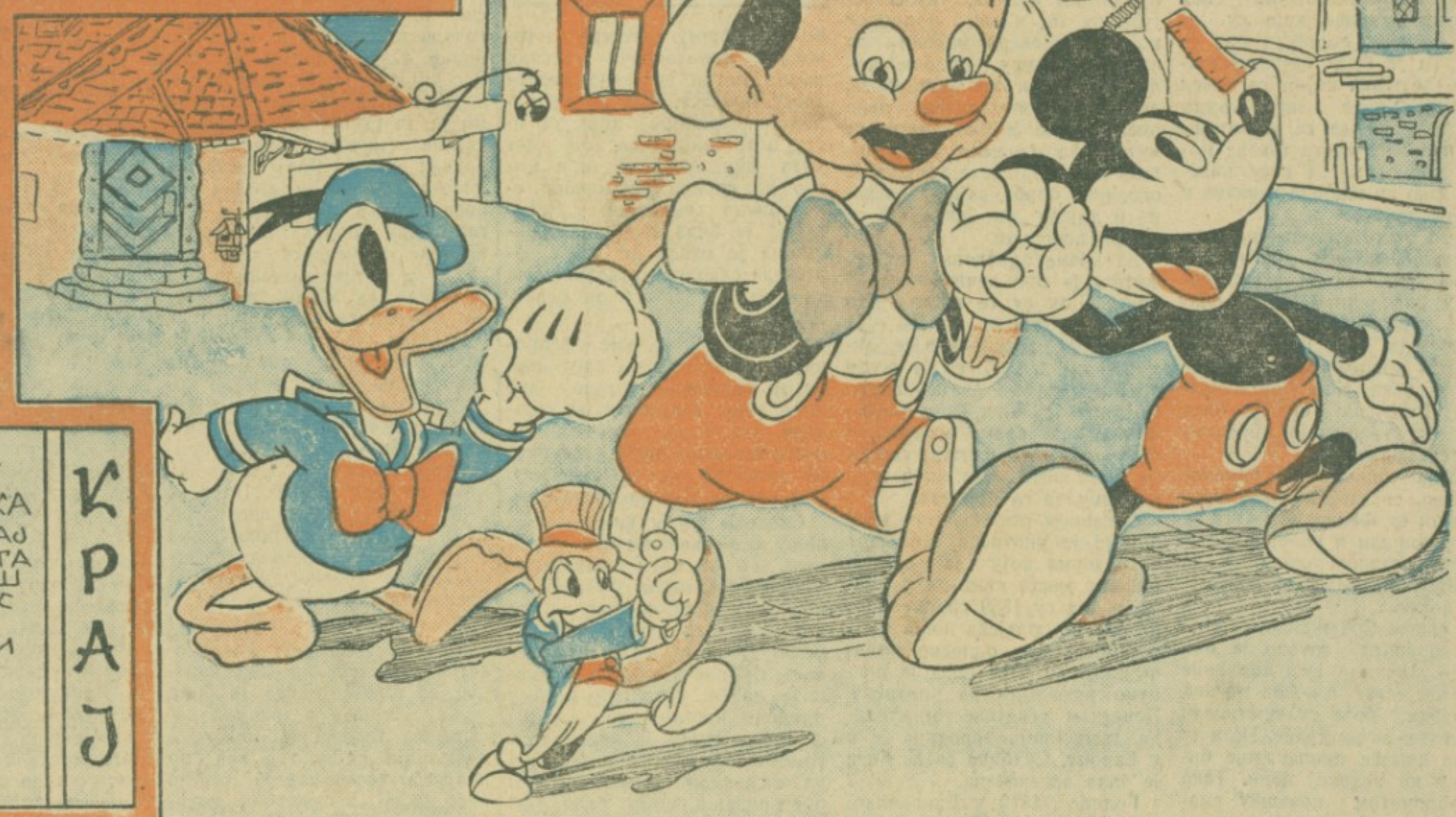
МИКИ И ЊЕГОВ ДВОЈНИК

СВЕ ЈЕ ДОБРО ШТО СЕ ДОБРО СВРШИ

НА ОПШТЕ ИЗМЕНАЊЕЊЕ А НА ЗАПРЕПАШЕЊЕ ЈЕДИОКЕ И ЈЕДИОКЕ МИКИ ЈЕ ПРЕД ОКУПЛЕНИМ НАРОДОМ САОПШТИО ДА СЕ ОДРИЧЕ ПРЕСТОЛА

У ПОГРАНИЧНОМ МЕСТУ...

— ТЕЛЕГРАМ —
"КРАЉУ" МИХАЈЛУ МЕДИОКА
ЈА ОДОХ СТОП ТИ МЕДАЈ
ШТА ЋЕШ СТОП АКО НЕКОГА
БАШ МОРАШ ДА ПОГУБИШ
БИРАЈ ИЗМЕЂУ СВОЈИХ
МИНИСТАРА СТОП
МИКИ
P. S. КАДА ТЕ НАЈУРЕ,
НЕМОЈ СЕ ЧУДИТИ, ЈЕР
НИ ЈЕДАН КРАЉ
НИКАДА НИШТА НИЈЕ
ДОБРО УЧИНИО...

К
Р
А
Ј

ЧОВЕК КОЈИ НИЈЕ ХТЕО ДА ГОВОРИ

5)

Најзад, одрешили су каишеве и дигли га на ноге. У овом случају природа не помаже својим анестетичима. — Мислио је Џорџ заслепљен болом.

Поново је био у својој ћелији, згрчен на бетонском поду, узалуд покушавајући да нађе заборав у сну. Бол је био сувише јак и Џорџ није могао да заспи.

Три дана провео је Џорџ згрчен на бетонском поду. Није ништа јео јер није могао да прогута ни мрвицу бајатог хлеба, ни залагај полудуваног коњског меса. Чак су га и гуљтаји воде врели, понекад

пријатна лица с кога осмех није силазио. У руци је имала огроман шприц, какав се употребљава за давање инјекција коњима, и једне маказе. Пришла му је без речи и расекла му ногавицу од панталона.

— Хајд! Дај једну порцију том тврдоглавцу! — рече јој наредник. Џорџ је осетио како му се у ногу улива нешто као ужарена река. Пекло је страховито, али ипак не толико јако да би морао да виче. Мирис му је био познат, Мада је протекло дуго времена откако је у школи учио хемију, препознао је мирис сумпорне киселине.

— То је само почетак, — рече му наредник претећим

ри енглески. Ударао је главом о операциони сто да би дошао свести. Осећао је да га болничарка више не додирује. Лагано је окренуо главу и видео је како излази са осмехом задовољства на лицу.

Наредник је стао да понавља позната питања. Џорџ је одговарао муцајући:

— Je ne sais pas! Je ne sais pas!

Одвезали су га и спустили са стола. Покушао је да стоји усправно, али му није успевало. Болнови су га нагнали да се пресавије готово надвоје.

До ћелије је ишао пузећи на рукама и ногама и тек што је ушао у њу сручио се у један угао. Никад није могао да замисли да бол може да буде тако страхан. А ипак, и поред неиздржљивог бола, Џорџ је осећао како у њему расте осећање поноса. Шта му још могу учинити? Подвргнути су га најстрашнијим мукама, а ипак га нису сломили. Нарочито је био срећан што ни онда кад је већ био изгубио свест није изусто ниједне енглеске речи.

Најчудније је било то што чак није морао да улаже нарочите напоре да би говорио само француски. Сва батинања и мучења поднело је онако како би их подносио прави малоумник. Ниједног тренутка из њега није избио Џорџ Дипре. О некадашњем човеку Џорџу Дипреу мислио је сад као о некоме кога је давно познавао и чији је лик већ почињао да бледи у његовом сећању.

Уствари, у човеку који је изнемогао од болова лежало је малој ћелији живе три особе, Џорџ Дипре заузимао је у том тројству најмање места. Други, јачи и важнији од њега, био је безимени борац против нацизма. А изнад обојице, као да их штити, дизала се незграпа, малоумна, жалосно смешна фигура Пјера Тушет.

— Ја сам Пјер Тушет, —

шапутао је згрчени човек на поду. — Ја сам Пјер Тушет. — поновно је он можда хиљаду пута пре него што је утонуо у сани.

Кад се тргао из сна, над њим је било нагнуто лице једног гестаповског стражара. — Устај, — викну му стражар.

Џорџ збуњено затрепта очима.

— Ти, блесав француска свињо! — драо се Немац. — Устај и торњај се одакле!

Џорџ се једва усправио и пошао. Пењање уз степеннице задавало му је ужасан бол. Стражар се мрзовољно пењао за њим и кад су стигли до врата отворно их је и јединим ударцем ноге избацио Џорџа напоље.

Била је ноћ. Сваки корак био је за Џорџа ново мучење. Ипак, продужио је до корача кроз мрачне и готово пусте улице. Изненада, пред њим се створи неки човек који му прошапта: „Дођи за мном“. Џорџ је пратио свог непознатог водича. Тако су стигли до једне усамљене, приземне куће. Водич је отворио врата и Џорџ је посрћући ушао у пријатну, осветљену собу.

— Много си пропатно, пријатељу, — рече непознати човек Џорџу кад је затворио врата. — Скини се! Купатило ће бити спремно кроз неколико минута.

Џорџ је лежао у води чија је топлина као мелем блажила његове болове. Његов водич био је члан покрета отпора из Сен Лоа. Од њега је Џорџ сазнао да су од шеснаест ухапшених из Торњија троје умрли у затвору. Неким чудним случајем, један од пострадалих био је сарадник окупатора у чију су верност Немци посумњали. Остали су постепено били пуштени на слободу. Џорџ је био последњи. На њега је водич двадесет и четири часа чекао скривен у близини Гестапоа.

— Ниједан од ухапшених није проговорио ни речи, — казао му је човек с поносом. — Али, моји пријатељи из Торњија казали су ми да сте само ви знали оно што би Немци заиста могли да интересују.

— Je ne sais pas, — одговорио му је Џорџ сањиво.

Идућег јутра дошао је лекар који је Џорџу наместо сломљени прст и нос и дао му да пије велику количину маслиновог уља да би тиме ублажио опекотине у грлу и једњаку. Истог дана водич је пронашао и једног кобијаша да Џорџа одвезе у Торњи. Кад су били на домаку села, Џорџ је осетио толико нестрпљења да што пре стигне да се и сам зачудио јачини тог осећања. Торњи му је, схватио је тада, постао близак као дом, а Лавел и остали с којима је радио као најближи чланови породице.

Већ после неколико дана свесрдне неге Џорџ је настаовио свој рад у гаражи. Године 1943 ближила се крају и све више савезничких авијатичара пролазило је кроз Тибоову фарму. Читаве те зиме и с пролећа идуће године, малоумни Пјер Тушет помагао им је да стигну до прве прихватне станице канала „пацовски трк“. Број спасених пилота и чланова посада износио је већ 152. Тада је стигла нова порука: измерити распоне и носивост свих модела у читавој околини. То је могло да значи само једно: савезничку инвазију.

Задатак је био необично лак. Нико није обраћао пажњу на малоумног човека који је стајао на обали реке држећи печак штап у руци. Понеко би се насмешио, сумњајући да ће тај малоумник моћи да шта успеда. Џорџ је знао тачну дужину свог штапа и сваких неколико дана радио-таласи преносили су податке о дужини, ширини и носивости модела.

У окупираној Француској просто се у ваздуху могло осетити нестрпљиво ишчекивање. У Торњију сад је било мање Немаца, а њихови сарадници постали су мекши и љубазнији. Гестапо је већ био напустено село кад је стигла да се су савезници искрцали на западној обали.

Лани од искрцавања до ослобођења Торњија били су ипоуњени готово нескривени

припремама за дочек ослободилаца. Кад су прве савезничке чете ушле у Торњи, није било ниједне особе која није изишла да их поздраве. Само на лицу Пјера Тушета није се видела велика промена. Он је и даље — такво је било наређење — играо улогу сеоског малоумника, што му и није било тешко јер је у њему Пјер Тушет постао јачи од Џорџа Дипреа. Уствари, њему је сад већ било тешко да о себи мисли као о Џорџу Дипреу. То је чак представљало напор за који он није више имао довољно снаге.

Највећи део времена проводио је седећи на сунцу испред гараже. Војници и селаци који су пролазили поред гараже обично би га поздравили осмехом. Он би им узвратио осмех, њишући безумно главом лево и десно и машући рукама. Првог јула стигло је наређење да оде на једну фарму ван села и да тамо чека даља упутства. Чекао је три дана. Треће ноћи дошао је фармер Тибо и рекао му да пође за њим. Кад су дошли на ивицу једне ливаде, Тибо је прошаптао: „Чекај ту“ и нестало. После неколико тренутака зачу се шум авионског мотора, а од-

мах затим на ливаду се спустио мали, једномоторни авион. Џорџ му је пришао. Врата на авиону отворила су се и из њега се пружила једна рука.

— Улази, друже, — рече неко пријатељским гласом.

★

После два часа Џорџ је био на тлу Енглеске. Одвели су га одмах у један хотел, где га је очекивао војни лекар.

— Потребна вам је солидна „оправка“, младићу, — рече он Џорџу. — Али, најпре ћу вам дати нешто за спавање. Прво се добро испавијте, а затим ћемо разговарати. Кад се пробудио, у хотелу су га очекивали један пуковник и два виша официра из центра за руковођење диверзантским акцијама. С њима је био један официр канадске армије, који је дошао да поздраве свог земљака.

— Ваша жена је добро. Ја сам јој с времена на време писао место вае, Узгред, треба да вам саопштим још нешто. За ваше заслуге унапређени сте у чин ваздухопловног поручника. Искрено вам честитам и захваљујем у име Канаде, — рекао је он Џорџу.

(Наставиће се)

му је успевало да задрема, али то је више била нека врста несвестице која је наступила од исцрпљености и болова него окрепљујући сан који враћа снагу.

Идући пут одвели су га у неку другу собу. То је, по његовом мишљењу, морала некад бити операциона сала ветеринарске болнице. Зидови су били обложени белим плочицама. Наредник и каплар положили су га на један огроман операциони сто, и то лицем на доле, и чврсто му везали руке и ноге. Тада је наредник неког гласно позвао. Ушла је једна болничарка,

гласом. — А сад реци: ко је дизао мостове у ваздух?

— Не знам, — муцао је Џорџ. — Je ne sais pas.

— Дај му сад поштено дозду! — обрати се наредник болничарки. Џорџ је осетио убој игле, а истовремено неиздржљив, врео бол стао је да му се разлива по телу, као да му се најједном сва крв претворила у усипано, растопљено олово. Врсно је продорно, јер је бол био јачи од његове воље. Осећао је како га оставља свест и очајнички се покушавао да остане присебан. Бојао се да се у несвестици не ода и да не почне да гово-

ОД БУКТИЊЕ ДО НЕОНСКЕ ЦЕВИ

Човек је „покорно“ светлост оног тренутка кад је научио да пали ватру — њен природни извор.

Отада је он по својој вољи могао да претвара ноћ у дан. Али, ватра је била неподесан извор светлости и зато су људи давно почели да траже погоднија средства за осветљавање. Први успех и прво откриће које су у том погледу постигли био је луч. То је била најједноставнија светиљка којом се човек служио. Убрзо затим људи су открили да се животињске и биљне масти такође могу користити за осветљавање. Тако су настале галинене и камене лампе.

Дуго су те примитивне лампе кужиле ваздух, док се људи нису сетили да давно познати упредени фитиљ обавију лојем или воском. Тако је постала прва свећа, која је брзо продрла међу народе Старог века. Код Картагина на и Римљана она је била најраспрострањеније средство за осветљавање.

После проласи римског царства, свећарски занат прихватили су Феничани. Они су га усавршили и унапредили, а између осталог почели су да израђују и свеће од избеленог воска.

У раном Средњем веку свећарски занат готово је био замро. Једино су домаћине правиле свеће, и то од масних отпадака који су претицали при готовљењу хране. Па и те свеће домаће производње биле су на великој цени. Тако се нарочито почашћу смањило кад би домаћин свом госту дао свећу да би осветлио пут до одаје у којој ће преноћити.

Кад су у дванаестом веку трговина и занатство поново оживели, и свећарство је опет процветало. У то време био се разгорео прави рат између еснафа занатлија који су правили свеће од воска и оних који су их производили од лоја. Такзовани лојари били су у бољем положају: они су могли да праве свеће и у приватним кућама, избегавајући на тај начин допринос који су воскарни морали да плаћају еснафу. Добрим делом баш због тог доприноса, до петнаестог столећа цена воску била је око петнаест пута већа од цене лоја. Читав века и по века трајала је огорчена борба између воскара и лојара, али јевтинији су најзад победили.

За време „векова свећа“, фитиљ је био вечити извор брига. Док су се восак или лој брзо топили, фитиљ је дужи трајао, ужаривао се, димио и смрдео. Њега су људи стално морали да потсецају. Оно што је Марк Твен доцније рекао за време, важило је и у то доба и за фитиљ: сви се на њега жале, али нико није у стању да га поправи.

Средином осамнаестог века почела је употреба кавкаског петролеума који је уместо риљних масти стављан у лампе, а кад су 1859 године пронађена петролејска поља у Америци, риљна, односно угљавном китова маст била је потпуно потиснута из употребе. Почетком деветнаестог столећа, гасна лампа продрла је и у Европу. Судбина свеће била је тада запечаћена.

Године 1879 у Едисоновој лабораторији у Њујорку блеснула је прва електрична сијалица. Три године касније, кад су електричне сијалице у

великом броју изнесене на тржиште, произвођачи гасних лампи могли су јасно видети своју пропаст. Чак ни проналазак „чарапице“ која уз исту потрошњу гаса даје пет пута јачу светлост, није могао да спречи продирање електричне сијалице. „Чарапица“ је била задоцнила. Сијалица је отада до данас држала суверену владавину на тржишту средстава за осветљавање.

Неонске цеве, које су пронађене 1938 године, дају при истој потрошњи струје два пута више светлости од сијалица. Па ипак, оне користе свега двадесет отсто електричне енергије за осветљавање, док остало иде на загревање.

Следећи корак ка усавршавању осветљавања већ је познат. То ће бити такзоване хладне светлости. У многим лабораторијама широм света научници већ дужи времена испитују разне светлеће ирвиће, бубице и морске станарнице да би утврдили како у природи настаје та хладна светлост. Њена је предност у томе што не троши енергију на загревање. Можда се без претеривања може рећи да ће хладна светлост бити толико боља од неонске колико је електрична боља од светлости буктиње.

Трба фотография

Данас сви знају да се фотографија заснива на осетљивости соли сребра према светлости и да се цео поступак своди на израду негатива и позитива. Међутим, четрдесетих година прошлог века објављивање проналаска фотографије изазвало је дивљење и запањеност.

Жозеф Ниепс, официр француске војске, почетком 1811 године напушта службу и почи-

пањени сазнањем да се човеков лик може сасвим верно пренети на плочу, и то хемијским путем.

Напољу нервоза достиже врхунац. Чуvari једва успевају

ње да се бави литографијом. Његов предузимљиви дух покушао је да нађе начин да се заморно урезивање негатива у бакарне плоче замени чим лакшијим. Он се сав посвећује својој фикс-идеји — проналажењу справе која ће моћи да створи лик прецизнији од мале слике и цртежа у литографији. У томе му помаже његов нећак Франсоа Ниепс, париски хемичар, који је јодира ним албумином израђивао слике на стаклу.

Њихово стрпљење било је награђено успехом. Почетком 1825 године Жозефу Ниепсу успело је да фиксира петролеум-етером слику постављену на асфалтној плочи.

Године 1833 умире Жозеф Ниепс, а његов покушај наставља Луј Жак Дагер, сликар. И тек 1838 године, после много узалудних покушаја, приводи га крају. Али, била му је потребна нечија моћна потпора. Он зато ступа у везу с познатим физичарем Арагоом, који овај епохални проналазак пријављује Академији и објављује га 19 августа 1839 године.

На свечаној седници Академије Араго је објаснио принцип фотографије и показао резултате тога открића — низ сличница које су представљале разне призоре. Сви су били узбуђени. Лику се на прсте да што боље виде како академици, тако и публика из својих клубова. Присутни су и многи познати политичари, уметници и књижевници. Напољу, у ходни шима, тиска се маса света и покушава да се приближи вратима, иза којих се чује клицање и одушевљен аплауз. А у дворани, сви су погледи упрти у скромног проналазача. Прилазе му и честитају. Сви су за

да задрже нестрпљиву публику да не провали у салу за седнице. Најзад, врата се отварају и излази дежмекаст човек. Сколише га питањима: „Шта је уствари?“, „Како то изгледа?“, „Решите нам нешто“. Академик је збуњен, али ипак намерно изјављује, пробијајући се кроз гомилу: „Цела ствар састоји се у употреби смоле и зејтина од лавендуле“. Људи тек сад ништа не разумеју. Стотине гласова реорни ходницима: „Смола, зејтин, лавендула... како то може да буде“. Најзад излази и други очевидац. Сабјају га у један угао и нестрпљиво питају: „Решите шта је, како изгледа, да ли је заиста смола, зејтин и лавендула?“. Други академик је мало упућенији: „Ква смола, какав зејтин! То је јод, жива и сумпораста натрон“.

Свет се једва разилаза. Људи врпе главом, причају гласно, смеју се и честитају једни другима. Поносни су што је Француској пала у део част овог проналазача.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
СТОЈИЉКО СТОЈИЉКОВИЋ,
БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31. — ИЗДАЈЕ
ДЕ И ШТАМПА „ПОЛИТИКА“
ШТАМПАРСКО-ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЊЕ,
БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31. — ТЕКУЋИ
РАЧУН БРОЈ 102-Т-82.
ПОШТ. ФАХ 124. —
ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ
ЗЕМЉУ: ГОДИШЊА 500,
ПОЛУГОДИШЊА 250 ДИНАРА,
ЗА ИНОСТРАНСТВО ГОДИШЊА 700,
ПОЛУГОДИШЊА 300 ДИНАРА.
РУКОПИСИ СЕ НЕ
ВРАЋАЈУ.

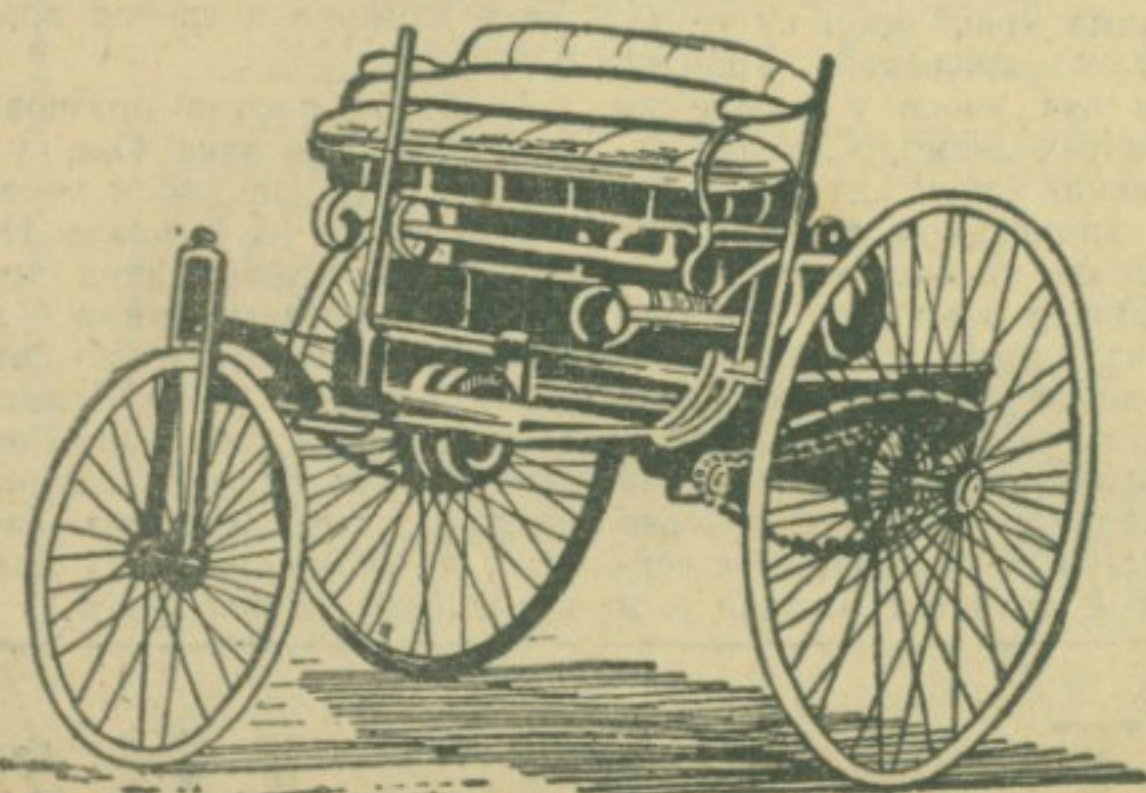
„Књиге“ од метала

Многи векови протекли су од лета и каменних плоча, тих примитивних средстава за писање, до савремених наливпера и fine хартије. У то давно доба писало се на камену, костима и роговима животиња, кори и лишћу дрвећа, на платну, кожи итд. Овде ћемо поменути књиге које су прављене од разних метала: гвожђа, челика, бронзе, бабра, злата и других.

У Индији су писане књиге на плочицама од месинга и челика, а „повезиване“ су у две даске. Стари Грци писали су на плочицама од олова, олова и бронзе. Старогрчки музички теоретичар Аристоксен, који је живео у IV веку пре наше ере, написао је једну књигу која је цела састављена од цинканих плочица. Од његових дела остала су сачувана: Основни хармоније и Основни музичке ритмике. Стари Римљани писали су на бронзаним плочицама и дипломе заслужним грађанима, а имали су књиге од олова и злата. Неки примери тих диплома из римских времена пронађени су и у нашим крајевима. У Британском музеју постоји неколико индијанских књига од месинга. Уговор између Рамзеса II (1292—1225 пре наше ере) и Хатусила III, краља Хетита (1290—1260 пре наше ере) био је написан на сребрној плочи. Има још доста примерака за које се зна да су постојали, а многи се налазе и сачувани у разним музејима света. Захваљујући таквим књигама, разјашњене су многе ствари из давних времена.

ПРВИ АУТОМОБИЛ

Ко зна шта сте помислили да претставља ова слика кад сте је видели. Уствари, то је ни мање ни више него слика првог аутомобила на свету, који је 1886 године конструирао механичар Бенц у Манхајму. У исто време конструирао је аутомобил и механичар Дајмлер у Канштату, па се стога сматра да су проналазачи аутомобила оба ова механичара.

КАРАВЕЛА

Каравела је једна врста брода који се употребљавао у Средњем веку. Уствари, то је била „најчувенија и најславнија врста брода тога времена“, јер су помоћу таквих бродова откривени Рт Добре Наде и крајеви Новог Света. Реч каравела потиче од новогрчке речи кораби, што значи брод, а од тога и наша стара реч за лађу — корабља. Италијани су је касније претворили у карабела, а после у каравела. Каравела је имала четири јарбола, од којих су три имала троугласта једра. Ове лађе имале су 100 до 200 тона носивости, али су биле лаке и брзе. Иако су биле мале, то није омеђало морепловце да њима заплове бескрајним пучинама у неизвесност и открију Нови Свет.

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

РАДАР

У Другом светском рату авиони и ступици с њима у вези су извојевали многе победе на мору и у ваздуху захваљујући углавном радару. То је једна врста радио-апарата који служи за откривање удаљених предмета помоћу одбијања ултракратких таласа и за одређивање места где се ти предмети налазе. Чим таласи наиђу на неки предмет: брод, авион, подморницу итд., одбију се од њега и враћају у станицу која их је емитовала. За радар нема никаквих сметњи: он делује и дању и ноћу, и по сваком времену. Сама реч радар скраћеница је енглеског назива: Radio Detection and Ranging, што значи: проналажење помоћу радија и одређивање удаљености.

Помоћу радара не откривају се само непријатељски авиони, него он омогућава да се сопствени авиони упуте на место где се непријатељ тачно налази.

У минулом рату нису само једном били изненађени немачки бомбардери и њихови прапоници дови кад би их далеко од обала Велике Британије дочекали енглески ловачки авиони и ступици с њима у вези су извојевали многе победе на мору и у ваздуху захваљујући углавном радару. То је једна врста радио-апарата који служи за откривање удаљених предмета помоћу одбијања ултракратких таласа и за одређивање места где се ти предмети налазе. Чим таласи наиђу на неки предмет: брод, авион, подморницу итд., одбију се од њега и враћају у станицу која их је емитовала. За радар нема никаквих сметњи: он делује и дању и ноћу, и по сваком времену. Сама реч радар скраћеница је енглеског назива: Radio Detection and Ranging, што значи: проналажење помоћу радија и одређивање удаљености.

Помоћу радара не откривају се само непријатељски авиони, него он омогућава да се сопствени авиони упуте на место где се непријатељ тачно налази.

У минулом рату нису само једном били изненађени немачки бомбардери и њихови прапоници дови кад би их далеко од обала Велике Британије дочекали енглески ловачки авиони и ступици с њима у вези су извојевали многе победе на мору и у ваздуху захваљујући углавном радару. То је једна врста радио-апарата који служи за откривање удаљених предмета помоћу одбијања ултракратких таласа и за одређивање места где се ти предмети налазе. Чим таласи наиђу на неки предмет: брод, авион, подморницу итд., одбију се од њега и враћају у станицу која их је емитовала. За радар нема никаквих сметњи: он делује и дању и ноћу, и по сваком времену. Сама реч радар скраћеница је енглеског назива: Radio Detection and Ranging, што значи: проналажење помоћу радија и одређивање удаљености.

неоштећене вратиле у своје базе. Ови примери јасно показују колики је значај радара у рату. Али, он је исто тако велик и у миру. Сви бродови данас су снабдевени радаром и захваљујући њему у стању су да избегну многу несрећу и сударе на мору. Радар им омогућава да, безбрижно плове и дању и ноћу, кроз маглу и уске канале.

ГАМЗИГРАДИТ

Гамзиградит је минерал који се налази у андезитима (површинским еруптивним стенама) код Гамзиграда, у Србији. Први га је описао немачки минералог Брајтхаупт 1861 године и назвао га је по Гамзиграду — гамзиградит. То је минерал стакленог сјаја, баршунасто и непрозрачан.

ни држали мач десном руком, а левом руком заокочавали дугмета. Жене су, опет, имале дугмад на левој страни пошто су левом руком обично држале децу, док им је десна рука била слободна.

СТЕТОСКОП

Стетоскоп је лекарски инструмент. То је она позната слушалица у облику левка, чији је један крај лекар ставља на своје уво, а други на болесничко тело и на тај начин слуша звукове унутрашњости тела, нарочито плућа, срца и крвних судова.

ЧУДНОВАТИ БРОЈЕВИ

- 9 x 8 + 8 = 80
- 99 x 8 + 8 = 800
- 999 x 8 + 8 = 8000
- 9999 x 8 + 8 = 80000
- 99999 x 8 + 8 = 800000
- 999999 x 8 + 8 = 8000000
- 9999999 x 8 + 8 = 80000000
- 99999999 x 8 + 8 = 800000000

- 9 + 1 = 10
- 98 + 2 = 100
- 987 + 13 = 1000
- 9876 + 124 = 10000
- 98765 + 1235 = 100000
- 987654 + 12346 = 1000000
- 98765432 + 1234567 = 100000000
- 987654321 + 123456789 = 1000000000

Сатира и дитирамб

Сатира је књижевни састав који на духовит начин исмеђује навике људи, друштва и времена, у намери да би се они поправили. У њој се говори само о моралним манама, а не о телесним недостацима. Велике погрешке и поступци који прелазе у злочин не могу бити предмет сатири, јер то спада у надлежност суда. Писац сатири дужан је да буде непристрасан. Он не сме да се поводи за личном мржњом, а најмање му је допуштено да измишља мане како би могао да напада личности које тих мана немају. Сатира је цветала у старом Риму, а развила се и у књижевностима појединих нових народа. Код нас су је писали стари дубровачки писци, а касније се нарочито прочуо као писац сатири Змај Јован Јовановић.

Дитирамб је песма у славу бога Бахуса и она потиче из античког доба. Дитирамби су обично бурни, пуни полета и необузданости. Опевају љу-

бав, песму и све друго што доноси земаљску срећу. Став песника дитирамба супротан је ставу песимисте, који има као основ светски бол, док је за дитирамб основ животна радост. Пример дитирамба је „Бачки растанак“ од Бранка Радичевића.

ЛИНГВИСТИЧКА ВЕШТИНА

Потрудите се да пронађете све нијансе између речи јест и није, па их поређајте логичким редом. (Одговор: јест, по уздану, могућно, вероватно, може бити, ваљда, можда, несигурно, невероватно, не може бити, немогућно, није).

ОСТАЛО ОД СТАРИНА

На мушком оделу дугмета су обично на десној страни, а на женском на левој. То је, по мишљењу неких, остало још из доба витезова, пошто су о-

МАЛИ ДЕЧАК И ЊЕГОВ ЖЕЛУДАЦ

Био једном један мали дечак, који је имао желудац. Мада сви дечаци имају желудац, овај дечак и овај желудац били су нарочите врсте. Једнако су се свађали...

И дечак и желудац волели су шљиве, само што их желудац није волео много одједанпут. Желудац је хтео шест, а дечак седам. И одатле је потекла цела несрећа. Јер, и дечак и желудац били су тврдоглави и ниједан није хтео да попусти.

Док је дечак седео и јео, до шест је ишло сасвим добро. Дечаку је пријало, а желудац није говорио ни речи. А онда би дечак узео и седму. Па како је био и шљивичина, увек је додавао:

— Извол'те желуче! — и — просто прогутао шљиву заједно с коштицом.

— Извол'те, дечаче! — довикивао му је желудац, а у истом тренутку дечак се већ савијао од болова у желуцу.

И онда су му давали уље да пије. А кад би још дознали да је јео шљиве, онда је добијао и батине.

Па ипак је почињао изнова кад би ствар прошла. Јер, шљиве је ујасно волео. А и иначе је говорио да је романтица за једног здравог дечака да му желудац заповеда.

Једне вечери седео је он на прагу и размисљао.

— Још двапут имам да се посвађам с тобом, глупи желуче! — рекао је он. — А ако те овога пута не победим, видећеш онда идућег лета. Само ми нешто зановеташи...

— Мислиш ли ти да ја немам посла? — упита желудац. — Је ли... хоћеш ли да ти предложим нешто?

— Шта?

— Предлажем ти да ти за један дан преузмеш моје послове, или, боље рећи, за 24 часа... од једног до другог јутра. Онда ћеш можда о мени друкчије мислити.

Дечак се замисли неколико тренутака, а затим рече:

— То значи да ја имам да одлучујем да ли ће ме желудац болети или не?

— Ти! — беше одговор. — Ти имаш да радиш мој посао, па како га урадиш тако нека ти и буде.

— У реду! — викну дечак.

Дечак оде у постељу и сањаше целе ноћи како ће сутра бити дивно.

Устао је рано ујутру и прво се увукао у бајшту, набрао четрнаест шљива и сакрио их на сигурно место. Затим је попио млеко и појео три кифле, узео књиге и упутно се у школу.

Тек што је изишао на врата, поче желудац да се дере.

— Јеси ли луд, младићу... Зашто трчиш тако?

— Добро јутро, желуче — рече дечак. — Морам да журимо, иначе ћемо задоцнити за школу.

— А на млеко и на три кифле не мислиш? — упита желудац.

— Шта је с њима? Они су ми врло добро пријали.

— Мило ми је — рече желудац. — Али, то је био твој посао. Сада мораш да преузмеш и мој: да свариш јело.

— Зар не можеш причекати до одмора? — рече дечак забринуто.

— Чекај да ти кажем нешто, пријатељу! — одговори желудац. — Можда нећеш бити ваљан човек ако занемариш школу. Али ако занемариш кифле онда ћеш умрети, јер си их и иначе недовољно сажвакао.

— Па ја сам и до сада сваког јутра јео толико кифли! — усклику дечак, готов да заплаче, — и никад није било оволико чуда као данас.

— Не, — рече желудац, — јер сам се ја досад бринуо за кифле и остало, а данас ти имаш ту част и задовољство. Него, седни овде лепо на клупу па ћу ти све испричати.

Дечак седе. Био је сав очајан.

— Видиш, — рече желудац — мој посао, који се ти данас преузео, јесте варење. Ти једеш да би био велики и јак, али стављањем јела у уста није свршена цела ствар. Чак је то од најмање важности. Кад би то било главно, онда ти желудац не би ни био потребан.

— Камо среће да га и немам! — уздахну дечак.

— Остави се тих неучтивости! — рече желудац. — Слушај, дакле. Кад си ти сажвакао кифле и прогутао их, онда оне долазе к мени да их ја узем у рад. Уколико си их мање сажвакао, утолико имам више посла... У мени има малих фабрика у којима правим свој сок. С тим соком морају кифле и млеко добро да се помешају.

— Јеси ли готов? — упита дечак. — Ти си страшно досадан.

— Та још нисам ни почео — одговори желудац. — Кад су кифле готове са желуцем, онда доспевају у црева. Тамо се налази много фабрика које справљају цревни сок, па се с њим морају добро измешати. Кад се то сврши, онда ступају на посао нове фабрике, од којих једне справљају амилопсин, друге трипсин, а треће, опет, стеапсин...

— Стој! — узвикну дечак. — То су тако тешке речи за једног тако малог дечака. Не разумем ништа!

— Утолико горе по тебе! — одговори желудац. — Зашто си онда преузимао мој посао?... А после тога долази жуч на ред... а после жучи...

Дечаку се појавише сузе у очима, као да га неко туче.

— Мани се суза! — рече желудац. — То само шкоди варењу.

А затим одржа читаво предавање шта све мали дечак има да ради. Како прво да легне на леђа, како да се затим протеже и истегне и како да тело на најчуднији начин извија да би све било у реду.

— Колико ће трајати ово? упита он.

— Наравно, до ручка, — одговори желудац.

Дечак је седео поред једног жбуна и плакао, али му ништа није помагало. Да пође кући пре него што се часови заврше, није смео, а како није имао часовник, није могао знати колико је сати, те дође у само подне кући.

— Зашто ниси одмах из школе дошао кући? — упита га мајка.

— Морао је да измисли нешто.

— А како је било у школи? — упита отац.

Морао је поново нешто да измисли. Љутио се што мора да лаже, јер он је уствари био честит дечак.

За столом је био тако уморан и тако се бедно осећао да није могао да једе. Уза сву несрећу, тога дана је за ручак био кромпир са сланином — јело које он није могао да види.

Наравно, сви су веровали да он неће да једе зато што је избирач и тврдоглав. Изгрдили су га због тога, па га чак и за ухо повукли.

— Једи! — заповедао је желудац. — Кајаћеш се иначе, јер ћеш ослабити.

— Не! — рече дечак и стисну зубе.

Нико није чуо њихов разговор. Ретко се дешава а и није лепо чути кад желудац једног дечака говори.

После подне било му је мало боље, али он је био рђаво расположен зато што је лагао. С друге стране, сви су били љути на њега, јер су мислили да он неће изићи да једе.

Он сиђе у врт и загледа оних четрнаест шљива. Он их чак и изброја, али, зачудо, није имао воље да их поједе.

— Зар нећеш ниједну шљиву да узмеш? — упита желудац пријатељски.

— Ах, чекај само! — викну дечак бесно и стисну песнице у цепу.

За вечеру су му опет дали кромпира. Морао је, наравно, да једе оно што за ручком није хтео. Пошто је био јако гладан, он то и учини, па поједе још и два прилична парчета сланине.

Затим оде у бајшту и поједе свих четрнаест шљива.

— Тако! — рече он желуцу. — Знам добро да ћу имати опет муче с тобом. Али, нека буде шта буде. Ја идем сад у постељу и брзо ћу заспати, а ти можеш причати колико те је воља.

— Плашим се да са спавањем неће ићи тако лако, — одговори желудац. — Морам прво да свариам кромпире и оба парчета сланинице. Како ће, пак, бити са четрнаест шљива, на то не смем ни да мислим. Ти знаш да је мени тешко и кад их је било само седам. И то сам ја још извежбао...

Никада још дечак није имао такву ноћ. У њему је шуштало и беснело и грчеви и болови нису никако престајали. Он је уздицао, и стењао, и плакао. Окретао се у постељи, седео и опет легао, нишао бос по соби и ујасно назебао. Зној му је цурио са чеда и кад год је покушао да склопи очи, желудац му је довикивао:

— Зар ми нема времена за спавање?

Кад његова мајка сутра изјутра уђе у собу, она се чисто поплаши.

— Тешко мени, како изгледаш! — викну. Мајка одмах оде да зове лекара.

— Но, драги мој — рече желудац. — Двадесет и четири часа је прошло. Хоћеш ли да обновимо уговор?

— Не! — викну дечак.

— Желиш ли да ја поново преузем свој посао?

— Да! — рече дечак.

— Ето, сад си научно да и желудац има доста посла и да нема времена да свари све шљиве које један мали дечак жели у њега да угура.

И од тога дана они постадоше добри пријатељи, а тиме се завршава и ова прича о малом дечаку и његовом желуцу.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

ИРАДИЈАЦИЈА

Нит волфрама или каквог другог метала у сјајници изгледа нам много тања кад није ужарена. Због чега нам уснијана нит изгледа дебља?

Нит у сјајници обично је дебела 0,03 милиметра. Међутим, кад се уснија, она нам се

чини око тридесет пута дебља. То огромно одебљање ни у ком случају не настаје због загревања, јер је израчунато да се она рашири свега за неколико процената. Јасно је, дакле, да је то одебљање само привидно. То је једна од многобројних оптичких варки. Она је добила и своје научно име — ирадијација.

НЕШТО О ПОЗОРИШТУ

Прво позориште од камена подигнуто је у Атини 340 до 328 године пре наше ере.

У Немачкој је прва стална зграда за претставе била подигнута у Нирибергу 1623 године.

Прве гвоздене завесе у позориштима појавиле су се у Паризу 1820, али је први предлог за прављење ованких завеса пао већ 1782 године.

Први позоришни комад који је извикдан био је „Аспар“ од Дефонтеља. То је било 1680 године.

Прва покретна бина употребљена је у Аустрији 1597 године.

РАЗНЕ ВРСТЕ КОРЕНА

Учили сте ботанику и знате да свака биљка, поред осталих делова, има и корен. Да ли су сви коренови једнаки? Нису! Знате ли каквих коренова има? Ето, ова слика при-

казује вам пет врста коренова. Знате ли како се зову? (Одговор: коренови које видите на слици имају разна имена. Тако, кад гледате с лева на десно, онда по реду иду: вретенаст, репаст, гранат, жиличаст и кончаст корен).

ВЕТАР И ТЕМПЕРАТУРА

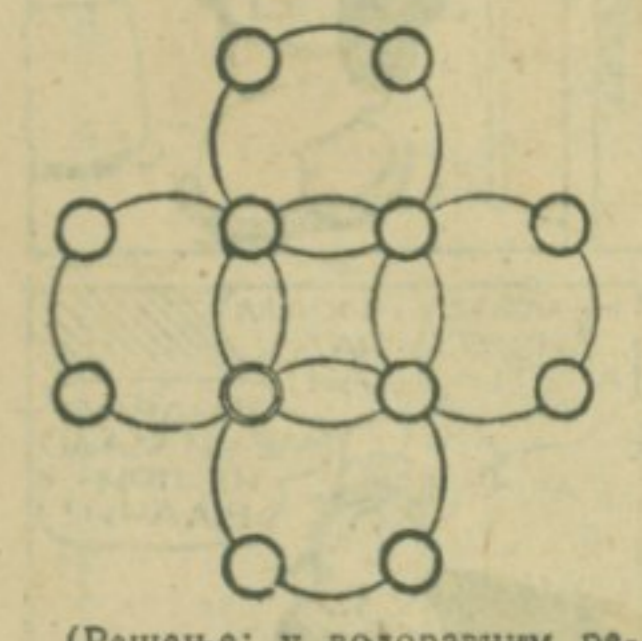
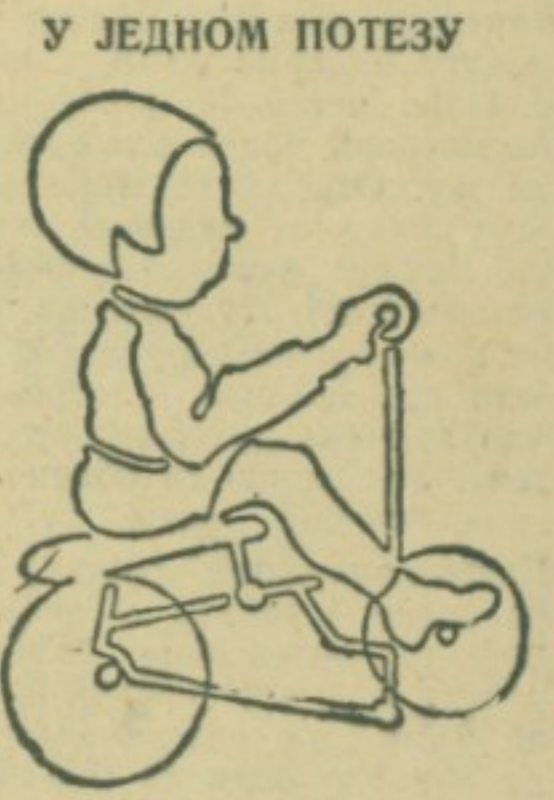
Показује ли термометар на ветру нижу температуру него кад га нема? То прилично распрострањено мишљење да термометар пада кад дува ветар потпуно је погрешно. Уствари, то је физиолошка варка заснована на томе што нам, кад ветар дува, изгледа да је хладније него кад га нема.

Осећај топлоте зависи од количине топлоте коју човеке тело одаје ваздуху око њега. Како ветар стално односи ваздух који се у додиру с телом тек загрејао и тако ствара места другом још незагрејаном ваздуху, човеку изгледа температура околине нижа, јер његово тело притом стварно троши више топлоте. Због тог повећаног одавања топлоте, човеку је хладније кад дува ветар иако температура ваздуха уствари остаје иста.

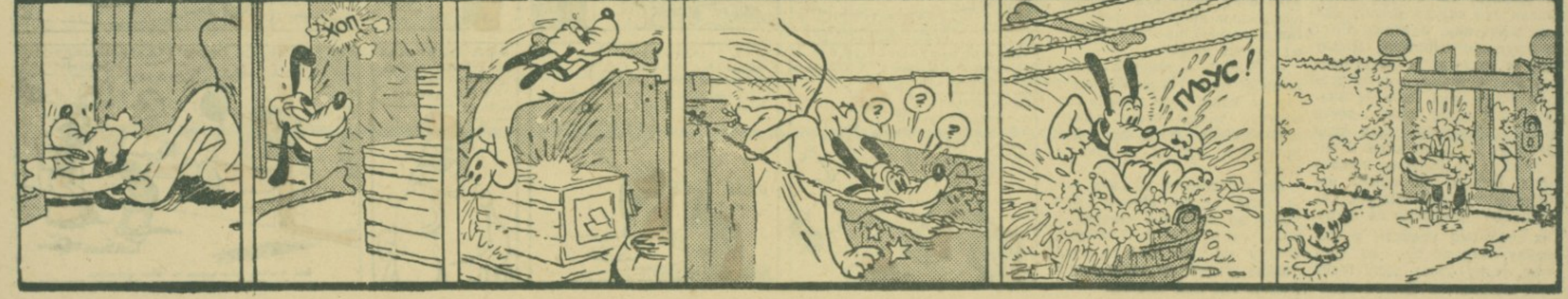
На термометар ветар уопште не утиче. Међутим, ако његову куглу у којој се налази жива или алкохол овлажимо кад дува ветар, он ће показати нижу температуру од стварне. И то је лако објаснити: да би кугла нацртате једним потезом се кугла осушила односно да

У ЈЕДНОМ ПОТЕЗУ

Замните оловку и покушајте да овога бату на бичи-И то је лако објаснити: да би кугла нацртате једним потезом се кугла осушила односно да

(Решење: у водоравним редовима одозго на доле: 10, 1—12, 6, 9, 2—5, 3, 8, 7—11, 4).

СТРАБОН ВЕЛИКИ ГЕОГРАФ СТАРОГ ВЕКА

У многе крајеве Земље ступила је нога савременог човека, који је упознао живот и обичаје тамошњих људи и природу која их окружује. То се све постигло захваљујући техничком напретку, али у давна времена није било тако, иако су људи и тада жудели да упознају стране земље и догађаје у њима. Ту своју жељу они су изражавали кроз приче у којима се осећа силна тежња

да се сазна шта има иза "седам гора и седам мора". Али, дошнје, људима је омогућено да прођу многе земље, пешке или на коњу, да заплове многим рекама и морима и да упознају дотле непознати свет. Тај свет није интересовао само смеле путнике и трговце, него и научнике онога времена. Било их је више који су својим радом задужили науку, а један од њих је и Страбон. Он се родио 50 године пре наше ере у граду Аманасији, у Малој Азији.

У доба процвата јелинске културе, Александрија је била стетиште свих познатих филозофа, научника и уметника. У дворцу муза, нарочито сagraђеном у ту сврху, који је прозван Музеум, окупљали су се филозофи и научници и ту оснивали своје познате школе, у којима су се изучавале многе научне дисциплине. На располагању им је стајала богата библиотека, која је садр-

жавала све књиге и рукописе ранијих столећа, на свим тада познатим језицима.

У трећем веку пре наше ере, у Музеуму је, поред осталих, радио и Грк Ератостен. Он је попут Аристотела учио да Земља има облик лопте, па је чак успео да одреди и њен обим на основу разлике у висини Сунца у подне у два града која се налазе на истом подневку. По његовим прорачунима, обим Земље износио је 250.000 стадиона, или око 39.500 километара. Бројка од 39.500 километара добија се и према прорачуну савремених географа. Ова своја сазнања Ератостен је изнео у делу које је назвао "Географија" (земљопис). Оно значи велик допринос развоју географске науке.

Али, истински творац модерне, научне географије био је Страбон. Основ за његову географију лежи у тадашњим римским победама и освајањима. Проширена је територија Римске Империје и под њену власт доспели су многи народи Европе, Азије и Африке. Видокруг је био знатно шири и он је омогућио Страбону да учини много већа уопштавања и да пружи детаљније описе него што је то био у стању Ератостен.

Страбон је резимирао сва дотадашња знања Римљана из области географије и описао све области и земље које су биле познате у доба појаве хришћанства. Он је могао да учини овако циновски подухват — да напише географију целог тада познатог света — јер се дуго бавио филозофијом и науком, а нарочито проучавањем Земље. У том циљу он је проучио све раније рукописе који су говорили о овом предмету, читао је путнице и причања путника, а и сам је пропутовао многе земље. Зато је његова "Географија" и лишена многих фантастичности које се налазе код Херодота.

Страбонова "Географија" са стоји се из 17 књига. Прве две књиге говоре о физичко-

математичкој географији и у њима он учи да географ може да интересује само Ојкумена — земља подесна за становање. По њему, она обухвата површину између упоредника који пролази на север преко Ирске, а на југу кроз Кинамофор. У правцу север-југ она се простире 30.000 стадиона у дужину, а у правцу исток-запад, тј. од Шпаније до источног краја Индије, 70.000 стадиона.

Осталих петнаест књига садрже описе тада познатих земаља. У осам књига описују се европске земље, у шест азиске, а у једној Африка. Он најпре описује Шпанију, Галију, Британију и Ирску. Страбон је сматрао да иза Британије нема никакве земље, мада је већ у то доба било научника који су тврдили да постоје скандинавске земље. После ових, он описује област Алпа и Италију. Северноисточни део Европе прилично му је непотпун и нејасан. Он веома кратко говори о Германима, који живе на обалама Рајне и Елбе. Притом помиње поједине народе који живе источно од реке Висле, за које се, на основу имена која наводи, може претпоставити да су словенска племена. Пошто је говорио о земљама источне Европе, он описује Тракију и Илирију, па онда Грчку. После Грчке прелази на азиске земље и детаљно се задржава на Малој Азији, у којој су се налазиле тада најпознатије државе. Нарочито детаљно описује структуру земљишта Мале Азије, народе који живе у њој, њихове обичаје, религију, владе итд.

Страбонова "Географија" претставља епохално дело античке науке. Она је извршила велик утицај на даљи развој географије као науке, јер је Страбон широко размакао њене оквире. Ту је он изнео и једну нову мисао: указао је на чињеницу да географске прилике имају утицаја на живот и карактер народа.

Иако Страбонovo дело има и пуно слабости и недостатака, што је и разумљиво с обзиром на тадашње стање науке, он се с пуним правом сматра утемељачем модерне географије, засноване на научној анализи и научним чињеницама, јер је први средео та знања и покушао да им да облик науке.

ВЕРОВАТИ

НАПОЛЕОНОВА ПЕЋИНА

На брду Какало у Ајачију, на острву Корзици, налази се једна шупља стена коју су сиромашни Корзишанци претворили у станове. Правни сопственик те пећине и данас је Наполеон Бонапарта, који је, док је

звао њен сопственик, који јој је и подигао споменик, отелила је три пута по четири телета и два пута тројке.

ШОФЕР БЕЗ ПРЕМЦА

Канађанин Едвард Голт, возач једног гететног аутомобила, иако већ има 74 године не помислиа да напусти свој занат. До сада је Голт превалио близу пет милиона километара, и то без иједног јединог несрећног случаја или прекршаја саобраћајних прописа.

РУЖА КАО НЕВЕСТА

Насупрот старом индуском обичају да удовице треба да побу у смрт за својим преминулим супругом, удовице из племена Култас, у провинцији Самбалпур, не само да не морају да деле судбину жеште око ње.

ДА МУ БОГОВИ НЕ БИ ЗАВИДЕЛИ

Римски цар Октавијан, који је живео од 63 године пре наше ере до 14 године наше ере, одбацивао је једном годишње своје царско рухо, облачио стару, испепану тунику и с просјачким штапом у руци излазио на улице Рима и просио милостињу. Читаво време своје владавине Октавијан је један дан у години живео као обичан просјак због тога да богови не би постали завидљиви због његове моћи и славе.

ДРВО СА УДИЦАМА

У Јужној Африци расте једна врста ниских дрвова чије је трње веома оштро и савијено у облику удице. Афрички урођеници употребљавају те дрвене удице приликом риболова.

СПОМЕНИК „ДОБРОЈ КРАВИ“

У Индији, у Индији, налази се један споменик-мазулеј подигнут у знак

на из осталих покрајина, већ могу и да се поново уладу. Али, људима из племена Култас дозвољено је да се ожене неком удовицом само ако су пре тога били десет година у браку с белом ружом. Тек после десет година тог необичног „брака“ њима се дозвољава да се разведу од цвета и да се ожене удовицом.

КЛУБ ЛЕВАКА

У Маршал Тауну, у америчкој држави Ајови, постоји клуб играча безбола у коме су, чудним случајем, сви чланови леваши. Та необична подударност откри вена је тек пре неколико година и отада је клуб као правило усвојио лозинку: „Код нас нема места за деснашак“. И заиста, у клуб и данас примају само оне који се претежно служе левом руком.

захвалности крави која је за шест година донела на свет осамнаест телата. „Добра крава“, како ју је на-

Аустралијске ЗМИЈЕ

на. Била је то велика отровница си вог трбуха, која је дошла на реку да пије воде. Ми смо је у томе омили и она је сад тражила заклон у шипрају изнад воде, испуна два метра од нас. Била је спремна за скок, али је зрно из пушке мога пратиоца било брже и змија је пала мртва.

С ловцима је ишао и један овчарски пас. Јер, да би се истерао кенгур, нечујност пса исто је толико важна колико и у-

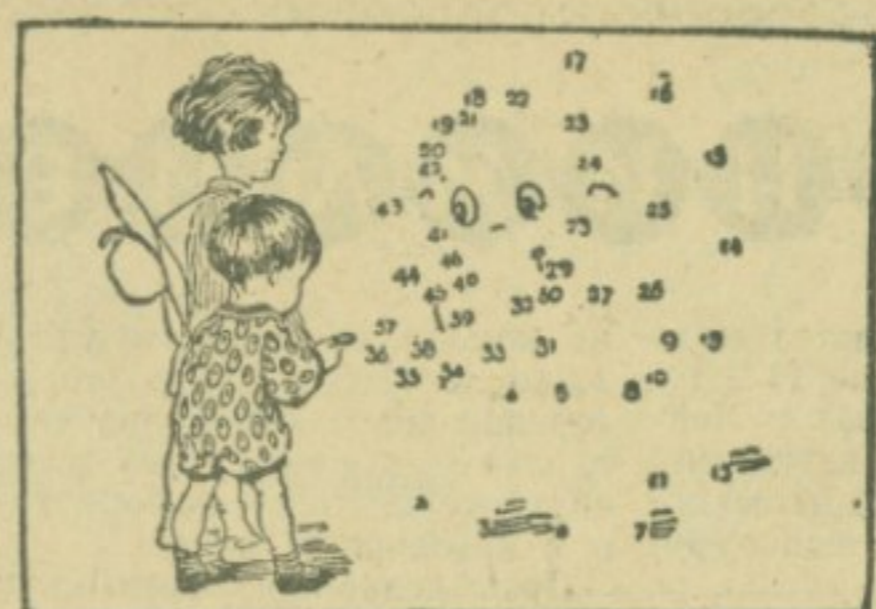
Змије претстављају највећу опасност за људе који по ненасељеним пространима Аустралије лове кенгуре. Смртоносна випера, мрка отровница, црна и тигрова змија дају мало наде на живот човеку кога уједу. Випера је дуга највише 30 сантиметара, има боју сличну земљишту на коме живи, а њена главова често је узрок што несмотрени човек стане ногом на њу. Отров ове змије убија у року од дванаест минута. Једини начин да уједени остану у животу јесте да исече ножем месо испод места уједи пре но што је отров имао времена да се рашири по телу. Урођеници га обично одгризу својим јаким зубима. После „операције“ рана се јорачички зачепити — ако ничим другим а оно комадом дрвета — и ако повређено лице у року од једног часа успе да дође до болнице има наде да ће остати у животу. Ево шта о аустралијским змијама прича један ловац на кенгуре:

— Једина мана нашег пса била је његова лудачка храброст. Знајући колико опасан може да буде кенгур кад се истера из заклона, похитали смо псу у помоћ. И заиста, чим смо се пробиди кроз жбуње, видели смо га како скаче на великог црвеног кенгура који је био заузео борбени став. Пас је скакао увис да би зубима ухватио кенгура за грло, али га је кенгур зграбио предњим шапама и почео да га дави. Није било избора: требало је пуцати, ризикујући да погодимо и пса. Кенгур је пао рањен и сач је пас почео њега да дави.

Пошто су одрали кенгурову кожу — због које се и иде у лов на ове животиње — ловци су почели да силазе низ брдо. Један од њих стао је на једно оборено стабло које им се било испречило на путу. У том тренутку приметно је дугу сиву змију како се провлачи кроз кржљаву траву, на свега петнаестак сантиметара од његове ноге.

— Змија! — дрекнуо сам и правећи праву балетску пиру ету на једној ноzi снажно сам повукао уназад свога пратиоца. Срећом, змија је мирно продужила пут и нестала у трави.

— Тражили смо трагове кенгура по пешчаној обали речиче Вошпуа. На ситном песку видели смо отиске разних дивљих животиња и птица. Велике грумење изривене земље било је доказ да је овуада прошла дивља свиња, али су трагови били суви, што је значило да је отада прошло доста времена. Међутим, један узан траг био је касним свеж и показивао је да је овуада прошла змија. Пошто смо најзад наишли на трагове кенгура, решили смо да пођемо за њима. Тек што смо кренули у том правцу, видели смо, на свој ужас, једну опаку црну главу како се диже из једног наме-

ОД ТАЧКЕ ДО ТАЧКЕ

Повежите оловком све бројеве од 1 до 46 па ћете добити једну занимљиву слику.

МОРНАР ПОПАЈ
ПЕРИНА ОДЛУКА

ДАНАС ПОМИШЛЕМ НОВИ МАМИН ЖИВОТ НЕМА ВИШЕ ИЗБАЦИВАЊА ИЗ БИТО ДАМА. ТО ЈЕ ДИВНО ПЕРО.

ОН ТРИ ПУТА НЕДЕЉНО ОДЛУЧИЈЕ ДА ОФ ПО ПРАВИ!

МОЖДА ЂЕ И УСПЕТИ!

ПЕРА ЂЕ УВЕК БИТИ ЖДЕРА! НЕ МОЖЕ СЕ ОН ПРОМЕНИТИ!

НЕМАШ ПОВЕРЕ! ОВА У ЧЕРА!

ПРВО ДА ОБАВЕСТИМ КАФЕЈИЈУ О СВОЈОЈ НАМЕРИ!

ЈЕР СЕМ МЕНЕ ЛИЧНО. ОН ЈЕ НАЈВИШЕ ЗАЈНИТЕ РЕСО-ВАН!

ДОНЕСИТЕ МИ СЕНДВИЧ С ПЛОЕСКАВИ ЦОМ И БЕНФОМ И ПУНУ ШАКУ ЧАЧКАЛИЦА!

СЕНДВИЧ С ПЛОЕСКАВИ ВИЦОМ !!

ПЕРА ЧИМ ПОЈДЕ ТРАЈЕ ПАРА! ГА! ГА! ГА! НАМА!

ИТО ВЕРИТИ ВЕР ТРАЈЕ ГА! ГА! ГА! НАМА!

НАЈЛЕПШЕ ХВАЛА! ИМАТЕ ЛИ ШТОГОД ПРОТИВ ПЛАКАНА УНАПРЕД??

ШТА?

НЕМАМ ВИШЕ АПЕТИТА!

НИСАМ ПЛА-ДАН!

СЕНДВИЧ МЕ НИ МАЛО НЕ ПРИ-ВЛАЧИ!

УЗМИТЕ НАТРАГ НОВАЦ НЕ ЗНАМ КАКВУ СТЕ ПРЕВАДУ ОПРЕ МИЛИ.

ОПРОСТИТЕ ИЗБАРОВИТЕ ДА САМ ВАМ РАТНОУ ТАДИО!

М-М ИЗВРНО! НИШТА СЛАБЕ ОД ПЛОЕСКАВИЦА СД СЕНФОМ!

ГЛАДАН САМ КАО КУРЈАК!

АХА! ОДЕРАМ СЕ БОМЕ САД ЗНАМ ШТА ТРЕБА ДА ЧИНИМ!

ОХ ПЕРО! ТАЈ СЕ НИКАД НЕБЕ ИЗМЕНИТИ!

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТЧИЦЕ?

Овде вам дајемо податке из живота једног нашег чувеног књижевника. Читајте пажљиво и видите на којем ћете се делу овога текста сетити о коме је реч.

Био је песник. Рођен је 8 јануара 1589 године, а умро 10 децембра 1638 у Дубровнику. Цео век провео је у Дубровнику, где је вршио разне јавне службе, али кнез Дубровачке Републике никада није био, јер није доживео десет година живота.

Да ли сте познати о коме је реч? Ако нисте, читајте даље.

Писао је и љубавне песме, али оне нису сачуване (изузев песме „Љубовник срамежљив“), затим су дошле „Пјесни покорне“ (Рим, 1621), добар и прилично веран превод показничких псалми. Године 1622 издао је „Сузе сина разметнога“. Написао је десет драма, од којих су сачуване само четири.

Ако ни сада нисте погодили, онда читајте даље — до краја.

Два су му дела обезбедила славу: оригинална пасторална драма „Дубравка“ (из 1627) и епска песма „Осман“, чије је 14 и 15 певање допунио Иван Мажуранић. Дело „Осман“ долази у ред најбољих дела наше старије књижевности.

Да ли сте се сада сетили о коме је реч? Ако нисте, дајемо вам одговор.

(Читате ли овај текст?)

ШТА ЈЕ АТОЛ

Атол је малајска реч и означава ниска острвца која имају облик прстена или потковице. У њиховој средини налази се плитка лагуна. Атоли су постали наслојавањем корала. Стране им падају стрмо ка морском дну. Лагуна је ретко кад дубља од сто метара, али изван атола, одмах уз гребен, налази се дубоко море. Величина атола је различита. Највећи је Суадива (припада острвљу Маледива), који заузима површину од 2.100 квадратних километара, од чега 90 од сто отпада на лагуну. Висина атоласког гребена најчешће је два до три метра, али има и издигнутих атола са сувом лагуном. Тако је атол Кристмас висок 365 метара. По мишљењу славног научника Дарвина, атол је настао као корални гребен који је окружавао неко острво. То острво постепено је тонуло због спуштања морског дна, а корали, да би се одржали у површинском слоју воде, градили су гребен узвис. Када је острво потпуно потонуло, остао је само корални гребен. Ова острва честа су у Тихом Океану.

СВЕ НА У

Погледајте добро ову слику. Ако вам је око довољно оштро и пажња будна, лако ћете приметити који се предмети налазе на њој. Да бисте то проверили, поклопите слику шаком, па се преслишајте које сте све предмете видели на слици. Да бисмо вам олакшали посао, рећи ћемо вам да на сли-

ци има дванаест предмета. Њихова имена почињу на У. Дакле, од тих дванаест предмета колико сте запамтили?

(Одговор: 1) уво, 2) убрис, 3) удица, 4) уље, 5) улаз, 6) уста, 7) узда, 8) упијач, 9) упуљач, 10) утарђење, 11) угаљ, 12) угао.

АРКЕБУЗА

Аркебуза је претеча данашње пушке. Име јој потиче од немачке речи Hakenbüchse (Hakenbüchse). Ово прво ручно ватрено оружје било је врло незгодно за руковање, па су за послугу била потребна два човека. Касније је усавршено и већ при крају 15 века за послугу је употребљаван само један човек. Током 16 века аркебуза се и даље употребљавала. Прве аркебузе биле су велике па су због тога стављане на лафет и вучене. Аркебузе су се као оружје употребљавале и кроз цео 17 век. За руковање овим оружјем била је потребна велика вештина, па су постојале и посебно извештене чете — аркебузири.

КОЛА-ОРАХ

Кола орах је алкалоидни плод једне биљке која расте на западној обали Африке, а слична је дрвету какава. Зрно ове биљке садржи алкалоид, исто као и чај и кафа, а оно освежава човека. Када Црнци немају шта да једу, а морају да раде, онда жваћу кола-ораче, јер их они не само освежавају него и окрепљују.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

СВЕ ПЧЕЛЕ НЕ „ГОВОРЕ“ ИСТИМ „ЈЕЗИКОМ“

Познато је да пчеле имају свој „говор“ којим саопштавају једна другој где има цветног праха. Оне то чине на тај начин што играју у круг и начином играња и бројем учињених кругова показују правцу у коме се налази цветно поље, као и даљину. Према професору Фришу, пчеле могу да покажу раздаљину и до једанаест километара.

Међутим, професор Фриш дошао је до закључка да све пчеле немају исти начин „говора“. Посматрањем пчела у Холандији, Аустрији и Швајцарској, он је увидео да њихове игре нису свуда једнаке: негде су са благим а негде са оштрим заокретима. Неке пчеле своја саопштења чине више њихањем тела него окретањем у круг. Он износи овакав случај: једна пчела слетела је и почела да се њише на неки нарочит начин. Изгледа да је тиме хтела да каже како је треба очистити од праха, јер су одмах скочиле околне пчеле и скинуле с ње сав цветни прах који је донела.

КАКО СЕ ДОШЉЕ ДО МАЈСЕНСКОГ ПОРЦУЛАНА

Многи проналасци настали су пуким случајем. Тако се догодило и са мајсенским порцуланом. Апотекар Јохан Фридрих Бетгер, кога је краљ Август II 1709 године затворио у дворца Албрехтсбург са задатком да хемиским путем добије злато, после више узалудних покушаја, уместо правог, добио је „бело злато“ — први европски порцулан. У току следећа два века, најпре у самом дворцу доцније у граду Мајсен-Трибшталу, развила се чувена мајсенска производња порцулана, по којој је ова најстарија саксонска варош постала чувена у свету. Она је знаменита и по томе што са звоника њене, вековима старе, првје одјекују звуци великог порцуланског звона.

НОВ НАЧИН ЗА БРЗО РАШЋЕЊЕ БИЈАКА

Разно дрвеће и шибље, винова лоза или јагода могу да израсту за неколико недеља, ако се размножавају на нов начин, колико би иначе порасли за неколико година. Тај

нов начин састоји се у овоме: оштрим ножем зареже се кора око једне гране на два места, на растојању од неколико сантиметара. Тај оголели део гране омота се маховином или влажном земљом и све се то обавије табаком неке пластичне материје која се добро увезе. Табак је непромочив, али пропушта гасове. У року од три до осам недеља на месту где је скинута кора појављује се корен с новом биљком, која се лепо види кроз пластичну материју. Кад је биљка већ довољно развијена, пажљиво се одвоји од првобитне гране и пресади у земљу или саксију. Ново дрво после пет недеља исте је величине као дрво од три година које је изникло из семена.

ДРЖАЧ ЗА ТЕЛЕФОНСКУ СЛУШАЛИЦУ

Недавно су се појавили држачи за телефонске слушалице. Они су начињени од пластичне материје и изнутра обложени гумом. То је, уствари, полупрстен који се стави на раме, слично гвозђу који носе оцачари, а за њега се онда причврсти телефонска слушалица. На тај начин обе руке су слободне, тако да се за време телефонског разговора могу превртати картице, отварају фијоке и правити забелешке.

МЛЕКО У БЛОКОВИМА

После млека у праху, појавило се и млеко у блоковима. Уколико се испуне очекивања његовог проналазача, наше домаћине неће више морати да се плаше да ће присутно млеко при повратку с пијаци или из млеку. Јер, оне ће уместо течности добити чврст комад млека и мирно кренути својој кући или даље у куповину, не излажући се опасности да им се млеко проспе при каквом изненадном судару или ударцу непажљивог пролазника. Ово није једино преимућство млечних блокова. Наиме, познато је да се микроби не могу развијати на ниској температури, а како се овде, уствари, ради о млеку у смрзнутом стању, оно је обезбеђено од кварења догод се налази у комаду.

РАЗЛИКЕ У ИСХРАНИ

Други људи — други обичаји! Ова народна изрека важи и за структуру и начин исхране појединаца и целих народа. Ако упоредимо потрошњу неколико основних прехранбених артикала по једном становнику у разним европским земљама, у којима живе људи на приближно истом степену културе, видећемо да поједине земље троше велике количине хлеба и осталих артикала који воде порекло од жита, друге замењују ове производе кромпиром и другим поврћем, док код трећих претежно место у исхрани заузимају месо и млечни производи.

У погледу потрошње хлеба и других производа од брашна, Југославија стоји на првом месту у Европи са 206 килограма по једном становнику годишње. Међутим, по потрошњи кромпира наша земља заузима једанаесто место, са 70 кг. по 1 становнику годишње, према 192 кг. у Немачкој, 149 кг. у Белгији, 146 кг. у Данској, 145 кг. у Холандији, 130 кг. у Француској итд.

АВИОН СА КОМБИНОВАНИМ ПОГОНОМ

Изграђен је авион са комбинованим погоном на млаз и на пропелер. Нови авион има доста предности над ранијим. Лако се диже и брже пење, а има већу брзину и сигурније спуштање. Писта за спуштање много је краћа него за млазне авионе.

КАУЧУК У ПРОИЗВОДЊИ ЛЕКОВА

Судови у којима се праве лекови, који могу да достигну величину од преко 70.000 кубних метара, превлаче се са унутрашње стране танким слојем каучука. Ово се ради зато да метал од кога су они начињени не би рђао и да лекови не изгубе неко од својих својстава.

РЕВОЛВЕР КОЈИ СЕ ЗАКЉУЧАВА

Један енглески полицајац увек се плашио да му деца не дохвате службени револвер, па је дошао на оригиналну идеју да начини револвер који може не само да се укочи, већ и да се закључа. Близу ороза налази се бртва, која се мора најпре откључати, па се револвер тек онда откочи.

...први електрични трамвај приказан је

...у шеснаестом веку у Немачкој и Француској било је златара који су се бавили само израдом златних чачкалица.

...карикатуре су биле познате још у Старом веку. Пронађена је једна карикатура фараона Рамзеса III која је рађена у 13 веку пре наше ере.

...на обалама Аустралије живи једна врста морских џужева који у своје жртве убризгавају отров који је по јачини равнан отрову змије зечарке.

...код многих источњачких народа скидају се наочари при разговору с другом особом, у знак највећег поштовања и учтивости.

...наше прве барутане подигнуте су за време Првог устанка у селу Страгарима. Из тих барутана снабдевала се цела устаничка војска.

...нит из које је испредена паукова

...слика на биоскопском платну већа је отприлике 10.000 пута од слике на филмској траци.

...тинаму, једна врта шеће, носи јаја чија је љуска толико глатка да се на њој може огледати као у огледалу.

Водоравно: 1) пребивалиште; 2) запаљење очне дужице; 3) чувени француски филмски режисер; 4) отисак слова у штампарии; 5) наша планина; 6) хемиски знак за натријум; 7) мушко име; 8) врста птице; 9) врста водене напратице; 10) отац (слов.); 11) град у Алжиру; 12) бојни отров; 13) врста атмосферског талога; 14) млечни производ; 15) стари метални новац; 16) слеза; 17) лековита биљка; 18) окоматолога лавеза; 19) планина крај Београда; 20) ловачки пас; 21) домаћа животиња; 22) град у Холандији; 23) острво у Једејском мору.

Усправно: 1) дан у недељи; 2) бујица речи; 3) коњ; 4) град у Србији; 5) одред коњице у старој македонској војсци; 6) мушко дете; 7) наш рудник угља; 8) врста птице; 9) хрватски књижевник; 10) страни мушко име; 11) главни град једне балканске државе; 12) староседелач Италије; 13) народна скупштина у Спарти; 14) грчко острво у Егејском заливу; 15) бојазан; 16) неки књижевни прозни састав; 17) град у Италији; 18) поука; 19) највиша тачка; 20) енглески есејиста из 19 века; 21) билијарски штап; 22) познати завод код Ниша.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

АКО	3 × 37 = 111	33 × 3367 = 111111
ЈЕ	6 × 37 = 222	66 × 3367 = 222222
ВЕРУЈЕТЕ	9 × 37 = 333	99 × 3367 = 333333
ЈВЕРИТЕ	12 × 37 = 444	132 × 3367 = 444444
СЕ	15 × 37 = 555	165 × 3367 = 555555
И	18 × 37 = 666	198 × 3367 = 666666
САМИ!	21 × 37 = 777	231 × 3367 = 777777
	24 × 37 = 888	264 × 3367 = 888888
	27 × 37 = 999	297 × 3367 = 999999

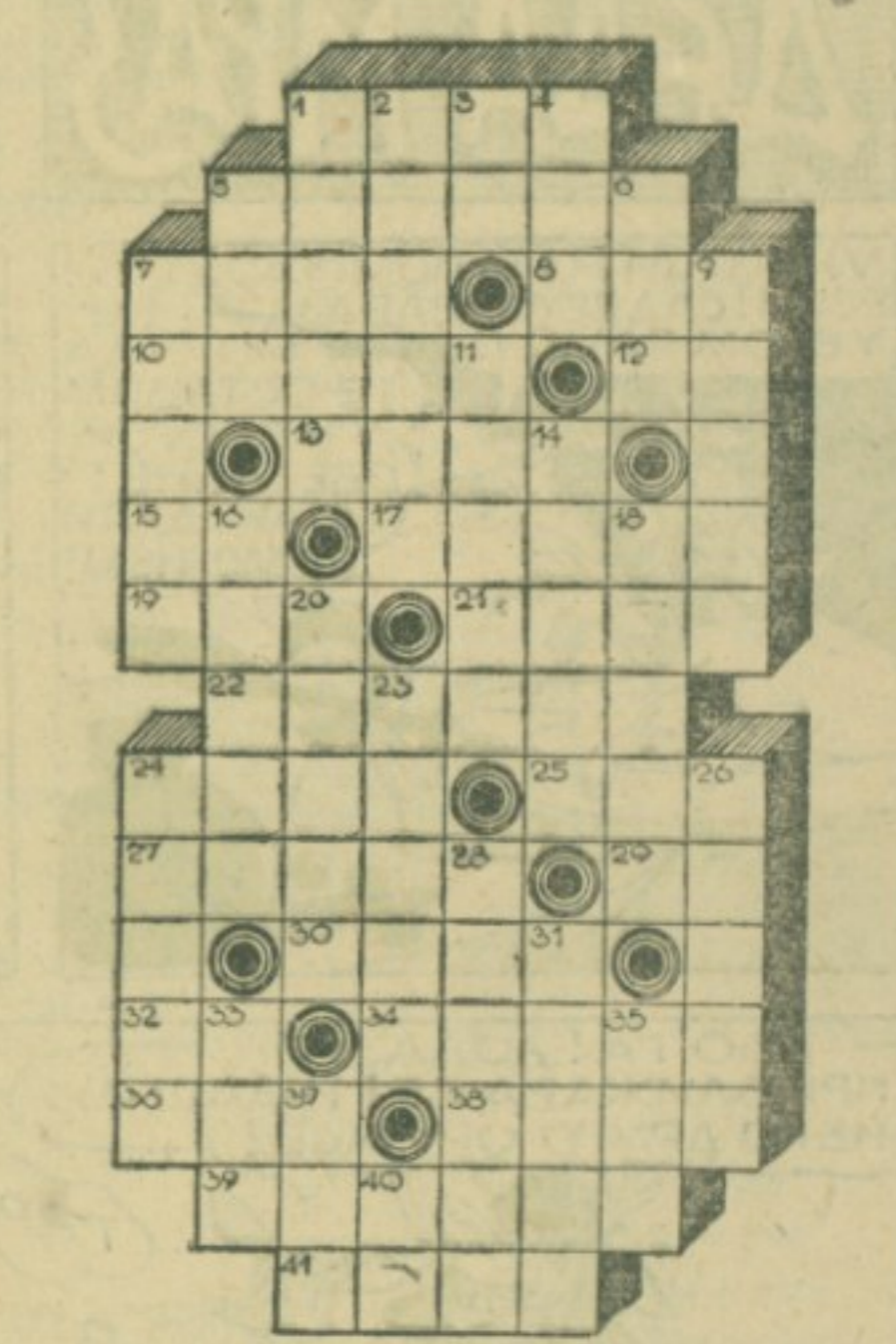
БРЗИ И ТЕРЕТНИ ВОЗ

Железничком пругом која има само један колосек креће се теретни воз чија је композиција састављена од 15 вагона. За њим иде брзи воз који је састављен од истог броја вагона. Како теретни воз иде споро, то је и брзи воз принуђен да иде истом брзином. До прве велике станице где би брзи воз логат да обиђе теретни, још је далеко. Али, на једној малој постаји налази се остатак старог споредног колосека који иде улево. Нажалост, овај део колосека је кратак и може да прими свега 10 вагона. Машинској теретног воза ипак се сетно како да пропусти напред брзи воз. Како је он то учинио?

Ња не можете да се сетите рећи само вам: прешавши споредни колосек у правцу свог кретања машинској теретног воза потерао је воз натраг и убадио на споредни колосек половину своје композиције, па затим с другом половином пошао опет напред. Онда је брзи воз пошао напред, убадио се на споредни колосек, прикључио вагоне теретног воза и вратио их на главни колосек и затим их откачио. Тада се теретни воз (односно његова предња половина) вратио на споредни колосек и тако ослободио пут брзом возу. Овај је оставио вагоне теретног воза иза споредног колосека и пошао даље, док је теретни воз прикључио своје вагоне и пошао за њим.

КАКО ОВИ БРОЈЕВИ ДА СЕ РАСПОРЕДЕ ДА БИ У СВАКОМ РЕДУ БИО ЗБИР 34?

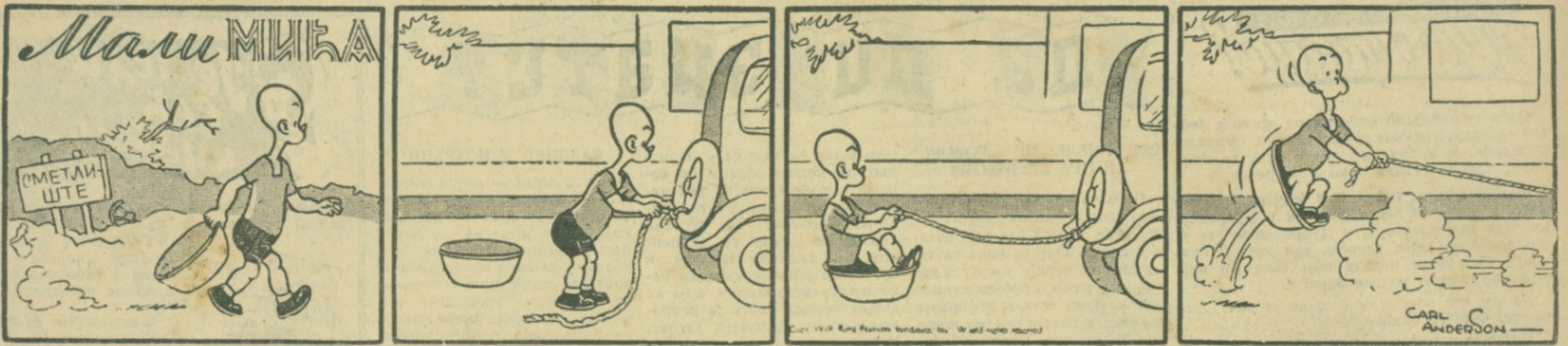
16	15	14	13	16	2	3	13
12	11	10	9	8	7	6	5
4	3	2	1	9	7	6	12
				4	14	15	1

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Тара; 2) Тахити; 3) Молат; 4) „Др“; 5) опит; 6) пре; 7) бор; 8) брик; 9) ел; 10) креја; 11) адреса; 12) Рама; 13) Невена; 14) лаван; 15) не; 16) ама; 17) кал; 18) рен; 19) јута; 20) ар; 21) балон; 22) Алакул; 23) арап.

Усправно: 1) талер; 2) ахат; 3) риг; 4) ат; 5) Топола; 6) Идрија; 7) моде; 8) река; 9) пресан; 10) Бремен; 11) кравал; 12) дрван; 13) нумера; 14) Анатол (Франц); 15) дара; 16) елан; 17) кулук; 18) језа; 19) Јази; 20) ја.

Ква Ква!
ДЕЦА ПЕРАВИНА

НА ЧАСУ ПРИРОДОПИСА
— Децо, ко зна кад је најпогодније време за брање јабука? — пита учитељ.
— Одмах се јавио Гаја.
— Ја знам. Најпогодније време за брање јабука јесте кад су пси везани!

РАЈИНИ ЈАДИ
— Рајо, данас ћу те водити код берберина да те ошиша. — каже ујка Паја.
— Раја је уздизнуо, па је онда тужним гласом рекао:
— Јуче ми је лекар извадио један зуб, јутрос си ми отсекао нокте, а сад хоћеш и косу да ми ошишаш. Ако тако потраје, од мене ништа неће остати!

А ШТА ЋЕ ЛЕТИ...
На почетку зиме, за време једне шетње, објашњавао је Паја својим сестрићима како се треба чувати од мрза.
— Ако се већ неко смрзне, најбољи је лек да се одмах истрља снегом, — завршио је Паја своје објашњавање.
— Добро! То смо разумели, — рече му Влаја. — А шта да радимо лети, кад нема снега?

